

בחינה במבוא להסתברות ח' 104034 - 25.3.2009

מס' סטודנט: _____

משך הבחינה שלוש שעות. אין להשתמש בחומר עזר או במחשבון. במבחן זה 11 שאלות (13 סעיפים) ב- 3 עמודים. משקלו של כל סעיף 8 נקודות. יש לענות על כל השאלות על ידי סימון X במשבצת המתאימה. יש לכתוב **בעט בלבד**. שאלות עם יותר מתשובה אחת מסומנת תיפסלנה. בתום המבחן יש להחזיר את דף השער ואת דף זה בלבד.
בהצלחה!

פונקצית התפלגות נורמלית (גאוסית) תקנית:

x	.10	.20	.30	.40	.50	.60	.70	.80	.90	1.0	1.25	1.5	1.75	2.0
$\Phi(x)$	.54	.58	.62	.66	.69	.73	.76	.79	.82	.84	.89	.93	.96	.98

פונק' צפיפות נורמלית (גאוסית) $N(\mu, \sigma^2)$: $f_X(x) = \frac{1}{\sqrt{2\pi\sigma}} e^{-(x-\mu)^2/2\sigma^2}$

פונק' הצפיפות של וקטור מקרי גאוזי (X, Y) עם תוחלות $\mu_X = \mu_Y = 0$ ומטריצת קווריאנס W :
 $f_{X,Y}(x, y) = \frac{1}{2\pi\sqrt{\det W}} e^{-\frac{1}{2}(x,y)W^{-1}(x,y)^t}$

פונק' צפיפות מעריכית עם פרמטר λ : $\mu_X = \frac{1}{\lambda}$, $\sigma_X^2 = \frac{1}{\lambda^2}$, $f_X(x) = \lambda e^{-\lambda x}$, $x \geq 0$

פונק' הסתברות פואסונית $Pois(\lambda)$: $\mu_X = \lambda$, $\sigma_X^2 = \lambda$, $P_X(k) = e^{-\lambda} \frac{\lambda^k}{k!}$, $k = 0, 1, 2, \dots$

פונק' הסתברות גיאומטרית $Geo(p)$: $\mu_X = \frac{1}{p}$, $\sigma_X^2 = \frac{1-p}{p^2}$, $P_X(k) = (1-p)^{k-1}p$, $k = 1, 2, \dots$

תשובות:

ה	ד	ג	ב	א	
					שאלה 7.1
					שאלה 7.2
					שאלה 8
					שאלה 9.1
					שאלה 9.2
					שאלה 10
					שאלה 11

ה	ד	ג	ב	א	
					שאלה 1
					שאלה 2
					שאלה 3
					שאלה 4
					שאלה 5
					שאלה 6

	ציון

שלוש השאלות הראשונות מבוססות על תרגילי הבית

1. אברהם וברכה שותפים בקו טלפון (הניתן לשימוש בו זמנית ע"י שניהם). משך השימוש של אברהם בקו הוא משתנה מקרי X המתפלג מעריכית עם פרמטר $\lambda > 0$. משך השימוש של ברכה בקו הוא משתנה מקרי Y המתפלג מעריכית עם פרמטר 2λ . נסמן ב- $Z = \frac{X}{X+Y}$ את החלק היחסי של הזמן בו אברהם השתמש בקו. פונקציית הצפיפות של Z בקטע $0 \leq z \leq 1$ הינה:

(א) $\frac{\log_2 e}{2-z}$ (ב) $\frac{2(1+z)}{3}$ (ג) $\frac{2}{(2-z)^2}$ (ד) $\frac{16}{7(2-z)^3}$ (ה) 1

2. יהא X משתנה מקרי המקבל את הערכים 1, 2, 3 עם ההתפלגות

$$P(X=1) = \frac{1}{4}, \quad P(X=2) = \frac{1}{4}, \quad P(X=3) = \frac{1}{2}$$

- תהא $X_1, X_2, X_3, \dots$ סדרת משתנים מקריים בלתי תלויים כך שכל X_n מתפלג כמו X . נסמן ב- N את ה- $n \geq 2$ המינימלי עבורו $X_n \geq X_1$. התוחלת $E(N)$ שווה ל:

(א) ∞ (ב) $\frac{31}{12}$ (ג) $\frac{17}{6}$ (ד) $\log 3$ (ה) $\frac{37}{12}$

3. במירוץ שליחים כל אצן רץ את קטע המסלול המיועד לו בזמן המתפלג מעריכית עם פרמטר λ ומוסר את המקל לאצן הבא אחריו. זמני הריצה של האצנים הינם בלתי תלויים. נסמן ב- $0 < T_1 < T_2 < T_3 < \dots$ את זמני החלפת המקל. החזאי הטוב ביותר של T_3 באמצעות T_5 הוא:

(א) $T_5 - \frac{2}{\lambda}$ (ב) $\frac{3}{5}T_5$ (ג) $\frac{3}{\lambda}$ (ד) $\frac{2}{5}T_5 - \frac{1}{\lambda}$ (ה) T_5^2

4. יהיו A, B, C משתנים מקריים בלתי תלויים המפולגים אחיד בקטע $[0, 1]$. ההסתברות שלמשוואה הריבועית $Ax^2 + 2Bx + C = 0$ יש שני שורשים ממשיים הינה:

(א) $\frac{7}{9}$ (ב) $\frac{1}{2}$ (ג) $\frac{5}{9}$ (ד) $\frac{3}{4}$ (ה) $\frac{1}{12}$

5. אביחי ובתיה קולעים בחץ וקשת לאותה מטרה בו זמנית. ההסתברות שאביחי יקלע למטרה היא $p_A = 0.7$, וההסתברות שבתיה תקלע למטרה היא $p_B = 0.4$. נניח כי המאורעות הנ"ל בלתי תלויים. בהנחה שהמטרה נפגעה, ההסתברות שבתיה פגעה במטרה היא:

- (א) 0.28   (ב) 0.5   (ג) $\frac{29}{77}$ (ד) $\frac{25}{53}$ (ה) $\frac{20}{41}$

6. מגרילים מספר שלם אי-שלילי N לפי התפלגות פואסונית עם פרמטר $\lambda = 10$. ערכו של N נמסר לאביעד ולבת-שבע, וכל אחד מהם בוחר באופן בלתי תלוי מספר מקרי ממשי בהתפלגות אחידה בקטע $[0, N]$ (אם $N = 0$ שניהם בהכרח בוחרים 0). יהא X המספר שנבחר ע"י אביעד, ו- Y המספר שנבחר ע"י בת-שבע. הקווריאנס $\text{cov}(X, Y)$ שווה ל:

- (א) 2.5   (ב) 0   (ג) 5   (ד) 10   (ה) -2

7. יהא $n \geq 3$ מספר טבעי קבוע. בשלב הראשון מגרילים מספר K (לפי התפלגות לאו דווקא אחידה) מתוך $\{0, 1, 2, \dots, n\}$. נסמן כרגיל $\mu_K = E(K)$, $\sigma_K^2 = \text{Var}(K)$. בשלב השני דוגמים מתוך $\{1, 2, \dots, n\}$ מדגם מקרי S בגודל K ללא החזרה. (שים לב: S היא תת-קבוצה של $\{1, \dots, n\}$ בגודל K).

7.1 יהא $X = |S \cap \{1, 2, 3\}|$ מספר האיברים מתוך $\{1, 2, 3\}$ שעלו במדגם S . התוחלת המותנת $E(X|K)$ הינה:

- (א) $\frac{3\mu_K}{n}$ (ב) $\frac{3K}{n}$ (ג) $\frac{2\mu_K + \sigma_K^2}{n}$ (ד) $\frac{K^2}{n^2}$ (ה) $\frac{2K + \mu_K}{n}$

7.2 ההסתברות $P(\{1, 2\} \subset S)$ שהמדגם S מכיל את $\{1, 2\}$ הינה:

- (א) $\frac{\sigma_K^2 + \mu_K^2}{n^2}$ (ב) $\frac{\mu_K^2}{n^2}$ (ג) $\frac{\mu_K}{n(n-1)}$

- (ד) $\frac{\sigma_K^2 + \mu_K^2 - \mu_K}{n(n-1)}$ (ה) $\frac{\mu_K(\mu_K - 1)}{n(n-1)}$

8. תהא (X, Y) נקודה מקרית הנבחרת בהסתברות אחידה בחצי העליון של עגול היחידה
 $R = \sqrt{X^2 + Y^2}$, ויהא $S = \{(x, y) : y \geq 0, x^2 + y^2 \leq 1\}$

פונקציית הצפיפות של הוקטור המקרי (X, R) שווה בתחום $|x| < r < 1$ ל:

(א) $\frac{2}{\pi}$ (ב) 1   (ג) $6x^2$ (ד) $\frac{1}{\sqrt{r^2-x^2}}$ (ה) $\frac{2r}{\pi\sqrt{r^2-x^2}}$

9. יהא (X, Y) וקטור מקרי גאוסי המקיים $\text{cov}(X, Y) > 0$, אשר פונקציית הצפיפות שלו הינה

$$f_{X,Y}(x, y) = \frac{1}{6\pi} e^{-\frac{1}{18}(29x^2 - 2bxy + 17y^2)}$$

עבור קבוע b מתאים.

9.1 הקווריאנס $\text{cov}(X, Y)$ שווה ל:

(א) 22   (ב) 20   (ג) 23   (ד) 19   (ה) 21

9.2 ההסתברות $P(Y > X + \sqrt{2})$ שווה בקירוב ל:

(א) 0.11   (ב) 0.16   (ג) 0.31   (ד) 0.07   (ה) 0.42

10. הערך של הביטוי

$$4^{-4800} \sum_{k=3582}^{3612} \binom{4800}{k} 3^k$$

הוא (עפ"י משפט הגבול המרכזי) בקירוב:

(א) 0.95   (ב) 0.04   (ג) 0.26   (ד) 0.45   (ה) 0.39

11. מטילים 10 פעמים ובאופן בלתי תלוי מטבע מוטה עם $P(H) = \frac{1}{4} = 1 - P(T)$

רצף הינו תת סדרה של הטלות עוקבות בעלות תוצאה זהה.

נסמן ב- X את מספר הרצפים בחלוקה של סדרת עשר ההטלות לרצפים מקסימליים.

דוגמא: $X(\underline{HH}T\underline{HTTT}HH) = X(\underline{HH}T\underline{HTTT}HH) = 5$

התוחלת $E(X)$ שווה ל:

(א) $\frac{35}{8}$ (ב) 4   (ג) $\frac{81}{16}$ (ד) $\frac{45}{8}$ (ה) 5.4